

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y cyfarfod	26 Medi 2024
Aelod / Swyddog Arweiniol	Diane King (Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc), Geraint Davies (Pennaeth Addysg)
Pennaeth Gwasanaeth	Geraint Davies, Pennaeth Addysg
Awdur yr Adroddiad	Jacqueline Chan (GwE), Mair Herbert (GwE), James Brown (CSDd) a Ruth Thackray (CSDd)
Teitl	Cwricwlwm i Gymru

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ar y cynnydd a wnaed gan ysgolion ers i'r Cwricwlwm i Gymru ddod yn statudol ym mis Medi 2022. Mae'r adroddiad yn cynnig gwybodaeth am wersi a ddysgwyd o werthusiadau ar draws ysgolion yn ystod y cam gweithredu dechreuol hwn ac unrhyw effaith ar staff a dysgwyr.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Nodi'r cynnydd a wnaed o ran gweithredu a chynnwys y Cwricwlwm newydd i Gymru: mewn ysgolion cynradd ac ym mlwyddyn 7 ac 8 mewn ysgolion uwchradd – beth sydd wedi gweithio'n dda, meysydd ar gyfer gwelliant a gwersi a ddysgwyd gan bob budd-ddeiliad yn ystod y cam gweithredu dechreuol; a darparu gwerthusiad o'r broses weithredu ar draws pob cam allweddol, effaith y Cwricwlwm ar recriwtio a chadw staff, ac adborth gan benaethiaid, athrawon a staff ysgolion am eu profiadau o'r broses weithredu a manteision a/neu anfanteision y Cwricwlwm newydd i ddysgwyr.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1. Estynnir gwahoddiad i Craffu i drafod manylion yr adroddiad hwn ac i nodi unrhyw agwedd ar y gwaith Cwricwlwm i Gymru a fyddai'n elwa o archwiliad manwl yn y dyfodol.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1. Ym mis Medi 2022, daeth y Cwricwlwm i Gymru yn statudol i'r holl ddysgwyr o'r Dosbarth Meithrin i Flwyddyn 6. Roedd pob ysgol uwchradd a lleoliad wedi dechrau gyda'r Cwricwlwm i Gymru ym Mlynnyddoedd 7 ac 8 erbyn mis Medi 2023.
- 4.2. Mae bob ysgol wedi dylunio eu cwricwlwm yn unol â'r Pedwar Diben i fodloni gofynion gorfodol y Cwricwlwm i Gymru ac, o ganlyniad, mae ganddynt gynnig cwricwlwm cytbwys i fodloni anghenion pob dysgwr. Mae'r broses o gyflwyno'r Cwricwlwm fesul dipyn mewn ysgolion uwchradd wedi cael effaith wahanol i'r broses gyflwyno fyrrach mewn ysgolion cynradd a bu arweinwyr ac ymarferwyr mewn ysgolion uwchradd yn ymwneud â newid parhaus a sylweddol bob blwyddyn rhwng 2022 a 2026. Bydd Blwyddyn 9 yn dechrau'r Cwricwlwm newydd ym mis Medi 2024. Bydd dau gam arall o'r broses weithredu yn dilyn wrth i'r dysgwyr hyn ddechrau'r cymwysterau 14-16 newydd yn 2025, a'r dysgwyr Blwyddyn 8 presennol yn 2026. Mae pob ysgol wedi datblygu dogfennau crynhoi'r Cwricwlwm ac maent ar gael i rieni a'r gymuned leol, yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru.
- 4.3. Mae'r Awdurdod Lleol wedi sicrhau bod holl gefnogaeth y Cwricwlwm yn alinio â disgwyliadau ac egwyddorion y Daith i Weithredu'r Cwricwlwm, Llywodraeth Cymru, trwy sgysiau proffesiynol rheolaidd gydag Ymgynghorydd cyswllt Cefnogi Gwelliant pob ysgol ac amrywiaeth o gyfleoedd dysgu proffesiynol ar lefel clwstwr, cynghrair (mewn ysgolion uwchradd) ac ysgolion unigol. Mae rhwydweithiau wedi rhannu eu hymarfer trwy ganolfan gefnogaeth GwE a digwyddiad rhannu marchnadle i'r holl ysgolion rhanbarthol lle bu ymarferwyr o ysgolion Sir Ddinbych yn cyflwyno a rhannu eu gwaith. Mae ysgolion yn gweithio'n fwy effeithiol mewn clystyrau i ddatblygu darpariaeth a dealltwriaeth ar draws y continwmm. Mae hyn yn gryfach mewn rhai clystyrau na rhai eraill ac mae rhagor o waith i'w wneud i gryfhau'r sgysiau yn y clwstwr a sicrhau gwelliant a rennir. Mae prosesau

trosglwyddo yn gwella ond mae angen datblygu hyn ymhellach i gefnogi disgyblion yn effeithiol ar bwyntiau allweddol.

- 4.4. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi croesawu'r Cwricwlwm i Gymru fel proses ddiwygio addysg gadarnhaol ac maen nhw'n parhau i ddatblygu eu harfer. Mae hyn yn cymryd amser ac mae rhai ysgolion yn dal i'w chael hi'n anodd newid. O ganlyniad, gall y cwricwlwm ymddangos yn eithaf llawn mewn rhai ysgolion.
- 4.5. Mae llawer o athrawon ac ysgolion wedi dilyn dull mwy creadigol o ran y cwricwlwm, gydag amrywiaeth o strategaethau newydd fel Cwestiwn Mawr a dysgu ar sail ymholi. Pan fo ysgolion yn effeithiol, maen nhw'n datblygu disgyblion yn dda fel dysgwyr annibynnol a rhoi cyfleoedd iddynt benderfynu sut i gyflwyno eu gwaith – fodd bynnag, mae bwlch mawr rhwng yr arfer mwyaf effeithiol a'r arfer lleiaf effeithiol.
- 4.6. Mae llawer o ysgolion wedi cymryd y cyfle i adolygu eu cwricwlwm yn llwyddiannus ac maent wedi datblygu cwricwlwm mwy lleol sy'n adlewyrchu anghenion yr ysgol, y gymuned a Chymru yn gyffredinol yn well. Mae disgyblion wedi eu hymgysylltu fwy mewn nifer o ysgolion gan fwynhau cwricwlwm eang a chytbwys gyda mwy o ddilysrwydd a phwrpas. Fodd bynnag, mae angen datblygu hyn ymhellach mewn nifer o ysgolion.
- 4.7. Er eu bod wedi wynebu her ddechreuol wrth golli sicrwydd lefelau a chanlyniadau, mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi addasu'n llwyddiannus i systemau asesu sydd ag amrywiaeth o asesiadau athrawon. Mae lleiafrif o ysgolion yn dal i fod yn ansicr iawn am asesiadau ac nid oes ganddynt hyder mewn rhai agweddau rhag ofn nad ydynt yn 'gwneud y peth iawn'. Mae ysgolion wedi ymgysylltu'n dda gyda Dysgu Proffesiynol, gydag effaith gadarnhaol yn gyffredinol ar safonau. Fodd bynnag, mae ysgolion yn pryderu am eu gallu i barhau i gael mynediad at hyn, gyda'r newidiadau o ran cyllid.
- 4.8. Canlyniad o'r fframwaith gallu digidol newydd, cyllid EdTech sylweddol, y cwricwlwm newydd a'r pandemig yw bod bron pob ysgol wedi gwella a datblygu eu darpariaeth TGCh yn llwyddiannus, gan arwain at fwy o hyder a sgiliau o ran disgyblion a staff.
- 4.9. Iechyd a lles fel Maes Dysgu a Phrofiad yw un o'r newidiadau mwyaf sylweddol yn y cwricwlwm ac mae bron pob ysgol wedi rhoi mwy o ffocws ar hyn. Bu cynnydd

mawr o ran nifer yr ysgolion sydd wedi buddsoddi mewn Ysgolion Coedwig a dysgu yn yr awyr agored.

- 4.10 Mae nifer o heriau sy'n gysylltiedig â'r broses weithredu. Mae angen monitro er mwyn olrhain a gwirio cynnydd ond mae hyn wedi'i gyfyngu gan y ffaith bod angen i nifer o benaethiaid gynyddu eu hymrwymadau addysgu oherwydd heriau o ran cyllid. Mae hyn yn effeithio ar allu i arwain. Mae'r cwricwlwm y bydd disgyblion yn ei gael yn dibynnu ar beth mae eu hathrawon ac arweinwyr dylunio'r cwricwlwm yn eu hysgolion yn ei greu, a pha mor arloesol a chreadigol ydynt. Mae angen i'r proffesiwn sicrhau profiad teg mewn system sy'n mynd ati i hyrwyddo gwahaniaeth. Mae'r sector yn edrych ymlaen at gael yr enghreifftiad a'r cyfarwyddyd ychwanegol gan Lywodraeth Cymru o ran y diwygio hwn.
- 4.11 Gyda chynifer o ddiwygiadau sylweddol a chydamserol yn y sector, yr heriau parhaus y mae ysgolion yn eu hwynebu o ganlyniad i bandemig COVID a'r sefyllfa ariannol gynyddol anodd, nid yw'n bosibl penderfynu a yw gweithredu'r Cwricwlwm i Gymru yn effeithio ar recriwtio a chadw athrawon. Nid yw awduron yr adroddiad yn ymwybodol bod unrhyw athrawon wedi gadael y proffesiwn oherwydd y diwygio penodol hwn, er y newid sylweddol o ran arfer mae'n ei olygu i nifer o weithwyr proffesiynol. Fodd bynnag, mae tystiolaeth anecdotaidd fod ffactorau a diwygiadau eraill yn cael effaith ar gadw staff mewn swyddi allweddol mewn ysgolion.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

- 5.1 Mae'r maes gwaith hwn yn cyfrannu at wneud Sir Ddinbych yn lle iachach a hapusach ble mae pobl ifanc eisiau byw a gweithio a gyda'r sgiliau i wneud hynny fel nodir o fewn y Pedwar Diben. Mae hefyd yn cyfrannu at wneud Sir Ddinbych yn lle ble gall pobl ifanc ddysgu a gwneud cynnydd da yn eu sgiliau, gan ddysgu mewn amgylchedd teg a diogel. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod bob dysgwr yn cael y dechrau gorau mewn bywyd ac yn gallu gwireddu eu potensial llawn.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Bydd y Cyngor yn parhau i gysylltu â GwE er mwyn defnyddio Grant Addysg yr Awdurdod Lleol yn effeithlon ac effeithiol i gefnogi ysgolion i weithredu'r

diwygiad. Ychydig o effaith fydd hyn yn ei gael ar wasanaethau eraill yn y Cyngor.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1 Mae diwygio'r cwricwlwm yn ofyniad mewn deddfwriaeth ac mae'n rhaid i bob ysgol ei weithredu. Llywodraeth Cymru sy'n cyfarwyddo'r newidiadau, nid y Cyngor, felly nid oes Asesiad o Effaith ar Les wedi'i gwblhau ar gyfer yr adroddiad hwn.

8 Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Trwy drafod gyda GwE, mae trafodaeth reolaidd gyda chydweithwyr ar draws Cymru a Llywodraeth Cymru i gasglu adborth ac adnabod agweddau ar gyfer trafodaeth a datblygiad pellach. Mae craffu wedi cael adroddiad yn flaenorol ar gyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae'r Cyngor yn wynebu heriau ariannol sylweddol ar hyn o bryd a fydd yn effeithio ar y capasiti i ddarparu gwasanaethau a chyflawni prosiectau a blaenoriaethau corfforaethol. Mae pawb yn ymwybodol o'r pwysau sylweddol sydd ar ysgolion, gan gynnwys effaith cyflwyno diwygiadau cydamserol, fel y Cwricwlwm i Gymru y cyfeirir ato ym mharagraff 4.11, ac maent wedi ymrwymo i leihau'r effaith ariannol ar ysgolion gymaint ag sy'n bosibl, fodd bynnag, nid yw'n bosibl diogelu ysgolion yn llwyr.

10 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae gweithredu'r Cwricwlwm i Gymru yn cael ei adolygu gan Estyn fel rhan o'u gwaith archwilio. Mae'r awdurdod lleol a GwE eisoes yn gweithio mewn partneriaeth er mwyn monitro a chefnogi ysgolion i'w weithredu, ac felly yn lleihau'r risgiau cysylltiedig.

10.2 Mae adolygiad Llywodraeth Cymru o wasanaethau haen ganol mewn addysg yn peri risg i'r gwasanaeth a ddarperir i ysgolion trwy newid model a staff. Er mwyn lliniaru'r risg hon, lle bynnag bo'n bosibl, mae newidiadau bach i gefnogi

ymgynghorwyr gwelliant ac mae cynlluniau cefnogi pwrpasol ar waith ar gyfer pob ysgol.

11 Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000.

11.2 Adrannau 7.3, 7.4.1 a 7.4.2 o Gyfansoddiad y Cyngor.